

สรุปลำดับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เดิมกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์ มี ๔ ฉบับ

- (๑) พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
- (๒) พระราชบัญญัติภาพยนตร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๗๙
- (๓) ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๐๕ ลงวันที่ ๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๕
- (๔) พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๐

โดยกฎหมายลำดับที่ (๑) , (๒) และ (๓) เป็นประเภทเดียวกันที่เกี่ยวข้องกับฟิล์ม ส่วนกฎหมายลำดับที่ (๔) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับวัสดุที่เคลือบด้วยสารแม่เหล็ก

สาระของกฎหมายเดิม มีดังนี้

๑. พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓

๑.๑ "ภาพยนตร์" หมายความว่า ฟิล์ม ไม่ว่าจะเป็นชนิดเนกาตีฟ (Negative) หรือโพซิทีฟ (Positive) ซึ่งได้ถูกถ่ายอัด หรือกระทำด้วยวิธีใด ๆ ให้ปรากฏรูปหรือเสียง หรือทั้งรูปและเสียงเป็นเรื่องหรือเหตุการณ์ หรือข้อความอันจักถ่ายทอดรูปหรือเสียง หรือทั้งรูปและเสียงได้ด้วยเครื่องฉายภาพยนตร์ หรือเครื่องอย่างอื่นทำนองเดียวกันและให้หมายความตลอดถึงฟิล์มซึ่งได้ถูกถ่ายอัด หรือทำด้วยวิธีใด ๆ ให้ปรากฏสีเพื่ออัดลงในฟิล์มชนิดที่กล่าวข้างต้นด้วย (มาตรา ๓)

๑.๒ กำหนดให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ฯ คือ นายตรวจ เจ้าพนักงานผู้พิจารณาและสภาพิจารณาภาพยนตร์ (มาตรา ๖)

- นายตรวจ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในการตรวจภาพยนตร์ที่ทำการสร้างหรือฉาย (มาตรา ๔ มาตรา ๗)

- เจ้าพนักงานผู้พิจารณา คือ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสาระของภาพยนตร์ว่าสามารถฉายได้หรือไม่ และออกใบอนุญาต (มาตรา ๑๐)

- สภาพิจารณาภาพยนตร์ คือ องค์กรพิจารณาการอุทธรณ์ การปฏิบัติงานของนายตรวจ และเจ้าพนักงานผู้พิจารณาภาพยนตร์ (มาตรา ๑๑)

๑.๓ ระบบการตรวจพิจารณา ใช้ระบบ Censor โดยภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาจะมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้ดูทุกเพศทุกวัย (มาตรา ๔)

๑.๔ บทกำหนดโทษ

ผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติภาพยนตร์มีโทษทางอาญา คือ ปรับและจำคุก (มาตรา ๒๐ - มาตรา ๒๒)

๒. พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๐

๒.๑ "เทปหรือวัสดุโทรทัศน์" หมายความว่า

(๑) วัสดุที่เคลือบด้วยสารแม่เหล็กหรือสารอื่นใดซึ่งได้บันทึกภาพหรือถ่ายทอดภาพโดยการเปลี่ยนสัญญาณเป็นกระแสไฟฟ้า หรือ

(๒) วัสดุอย่างอื่นใดซึ่งได้ถูกถ่ายอัด หรือกระทำด้วยวิธีใด ๆ ให้เป็นเรื่องเหตุการณ์ รูปข้อความ หรือเกมการเล่น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (กฎกระทรวงกำหนดให้วีดิโอเกม เลเซอร์ดิสก์ ดิจิตอลวีดิโอดิสก์ วีดีโอซีดี ซีดีรอม และฮาร์ดดิสก์ที่บันทึกหรือถ่ายทอดเกมการเล่นทุกชนิด เป็นเทปหรือวัสดุโทรทัศน์)

โดยวัสดุดังกล่าวสามารถจัดถ่ายทอดออกเป็นภาพหรือเสียง หรือทั้งภาพและเสียงได้ในลักษณะต่อเนื่องกันไปด้วยเครื่องเทปโทรทัศน์หรือเครื่องถ่ายทอดวัสดุโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพ หรือเครื่องกลไกอย่างอื่นทำนองเดียวกัน (มาตรา ๔)

๒.๒ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปฯ คือนายทะเบียน เจ้าพนักงานผู้ตรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๔๓)

นายทะเบียน คือ เจ้าหน้าที่ในการอนุญาตการประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย (มาตรา ๖)

เจ้าพนักงานผู้ตรวจ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจพิจารณาสาระของวัสดุเทปหรือวัสดุโทรทัศน์ (มาตรา ๑๐)

พนักงานเจ้าหน้าที่ คือ เจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตให้ฉายหรือให้บริการ (มาตรา ๒๐)

๓. พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีทั้งสิ้น ๙๑ มาตรา มีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

๓.๑ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยที่ปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้พัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องทำให้การสร้างหรือจัดทำภาพยนตร์ไม่จำเป็นต้องบันทึกลงในฟิล์มภาพยนตร์ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ เท่านั้น แต่สามารถบันทึกไว้ในวัสดุอื่น เช่น วัสดุในรูปของเทปและวัสดุโทรทัศน์หรือวัสดุอื่น ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการตราพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เพื่อควบคุมภาพยนตร์ที่ถูกรับบันทึกบนวัสดุอื่นที่ไม่ใช่ฟิล์มภาพยนตร์ทำให้การตรวจสอบและควบคุมภาพยนตร์ก่อนนำออกฉาย แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายมีความซับซ้อนกัน ในพระราชบัญญัตินี้จึงได้ยกเลิกพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ และพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยกำหนดนิยามของภาพยนตร์ เพื่อให้สามารถครอบคลุมถึงภาพยนตร์ตามความหมายที่เคยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ และพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และให้สอดคล้องกับทางปฏิบัติและการพัฒนาของเทคโนโลยีซึ่งในปัจจุบันภาพยนตร์ที่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายทั้งสองฉบับแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

(๑) ภาพยนตร์ตามความหมายทั่ว ๆ ไป ที่เข้าใจอยู่ในปัจจุบันที่มีลักษณะเป็นเรื่องราวและใช้ดูเพื่อความบันเทิง

(๒) ภาพเคลื่อนไหวที่มีลักษณะที่เป็นเรื่องราวในลักษณะที่เป็นเกมการเล่นหรือคาราโอเกะ ซึ่งผู้ดูจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้ไม่ว่าจะเป็นการเล่นเกมหรือการร้องคาราโอเกะ เพื่อประกอบภาพเคลื่อนไหวที่ปรากฏขึ้นจากการฉายหรือการถ่ายทอดวัสดุดังกล่าว และโดยที่สภาพข้อเท็จจริงและวัตถุประสงค์ในการควบคุมต่างกัน คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) จึงแยกหลักเกณฑ์ในการควบคุมออกจากกันโดยในส่วนที่ว่าด้วยภาพยนตร์ตามความหมายทั่วไปได้กำหนดนิยามไว้ว่า "ภาพยนตร์" หมายความว่า วัสดุที่มีการบันทึกภาพหรือภาพและเสียง ซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่อง (motion picture) แต่ไม่รวมถึงวีดิทัศน์ เนื่องจากการสร้างภาพยนตร์จะต้องมีการบันทึกภาพหรือภาพและเสียงลงวัสดุประเภทใดประเภทหนึ่งก่อนที่จะนำออกฉายให้เห็นเป็นภาพเคลื่อนไหว และได้กำหนดนิยามสำหรับเรียกวัสดุที่ใช้บันทึกเกมการเล่นและคาราโอเกะว่า "วีดิทัศน์" ซึ่งเป็นคำที่บัญญัติไว้ในศัพท์คอมพิวเตอร์ฉบับราชบัณฑิตยสถานที่ได้บัญญัติคำแปลของ "video" ไว้ว่าหมายถึง วีดิทัศน์ โดยพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดนิยามไว้เป็นพิเศษโดยให้วีดิทัศน์หมายถึง วัสดุที่มีการบันทึกภาพหรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพเคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นเกมการเล่น คาราโอเกะที่มีภาพประกอบ หรือลักษณะอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๔)

๓.๒ องค์การกำกับดูแล

กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อกำกับดูแลการประกอบกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์
แยกเป็น ๒ คณะ คือ

(๑) คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ มีหน้าที่เสนอนโยบายแผนและกำหนด
ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการประกอบอุตสาหกรรมภาพยนตร์และการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ต่อรัฐมนตรี
รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาและกำหนดประเภทของภาพยนตร์ที่จะนำออกฉาย ให้เช่า
แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร องค์ประกอบของคณะกรรมการให้ประกอบด้วย ปลัดกระทรวง
รวมทั้งผู้แทนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน ๑๖ คน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน ๑๑ คน
ด้านภาพยนตร์วีดิทัศน์ โทรทัศน์ หรือการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งมีใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เว้นแต่อาจารย์ในสถาบันการศึกษา
ของรัฐด้านละ ๑ คน และผู้แทนนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์จำนวน ๗ คน เพื่อให้มีองค์ประกอบ
ทั้งภาคสังคม วัฒนธรรม ธุรกิจ และเทคโนโลยี เพื่อให้คณะกรรมการสามารถกำหนดนโยบายในการควบคุม
และส่งเสริมกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ได้อย่างเป็นระบบ (มาตรา ๗)

(๒) คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ มีหน้าที่ในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์
และวีดิทัศน์ที่จะนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักรรวมทั้งอนุญาตการสร้างภาพยนตร์
ต่างประเทศในราชอาณาจักร และอนุญาตการส่งออกภาพยนตร์และวีดิทัศน์ไปนอกราชอาณาจักร ประกอบด้วย
ผู้ทรงคุณวุฒิที่รัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ โดยที่คณะกรรมการชุดนี้
เป็นองค์กรหลักในการตรวจพิจารณาและอนุญาตภาพยนตร์และวีดิทัศน์ก่อนนำออกเผยแพร่ จึงได้กำหนด
องค์ประกอบให้มีขนาดเล็กเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่โดยกำหนดแยกเป็นคณะกรรมการพิจารณา
ภาพยนตร์ ฯ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ (๑) (การสร้างภาพยนตร์ต่างประเทศ) ซึ่งกระทรวงการท่องเที่ยว
และกีฬาดูแลรับผิดชอบ ให้มีจำนวน ๙ คน และคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ ฯ ตามมาตรา ๑๘ (๒ - ๕)
ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมดูแลรับผิดชอบ ให้มีจำนวนไม่เกินเจ็ดคน และกำหนดให้สามารถตั้งได้หลายชุด
เพื่อให้สามารถรองรับปริมาณของภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่มีการเสนอให้ตรวจพิจารณา (มาตรา ๑๖)

๓.๓ หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติและคณะกรรมการ
พิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมรับผิดชอบงานการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับ
กิจการภาพยนตร์ โดยทำหน้าที่เป็นสำนักเลขานุการของคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ
รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการภาพยนตร์
และวีดิทัศน์แห่งชาติ (มาตรา ๘)

กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
พิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงาน
ของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ ตามมาตรา ๑๘ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) (มาตรา ๑๗)

๓.๔ การประกอบกิจการภาพยนตร์

(๑) การสร้างภาพยนตร์

โดยที่ปัจจุบันการสร้างภาพยนตร์ไทย (ภาพยนตร์ที่ใช้ภาษาไทยหรือภาษาท้องถิ่นของประเทศไทย
ทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ในบทภาพยนตร์ต้นฉบับสำหรับการแสดงภาพยนตร์และเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นผู้มีสัญชาติไทย)
ไม่ต้องขออนุญาตก่อนดำเนินการสร้าง ส่วนการสร้างภาพยนตร์ต่างประเทศในราชอาณาจักรจะต้องได้รับอนุญาต
จากคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

ว่าด้วยการขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ และผู้สร้างภาพยนตร์ต้องขออนุญาตเข้าไปใช้สถานที่ในการสร้างภาพยนตร์กับหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลสถานที่นั้น ๆ และหากก่อให้เกิดความเสียหายก็จะต้องมีการปรับปรุงหรือชดเชยค่าเสียหายตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงได้กำหนดหลักการให้สอดคล้องกับระบบในปัจจุบันคือกำหนดให้เฉพาะการสร้างภาพยนตร์ต่างประเทศในราชอาณาจักรต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์ และหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบสถานที่ที่ใช้สร้างภาพยนตร์ และกรณีการสร้างภาพยนตร์มีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐหรือสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ผู้สร้างภาพยนตร์ต้องดำเนินการปรับปรุงสิ่งดังกล่าวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมทั้งนี้ตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม ในการสร้างภาพยนตร์ทั้งภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศผู้สร้างภาพยนตร์ต้องดำเนินการสร้างภาพยนตร์ในลักษณะที่ไม่เป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หากมีการฝ่าฝืนก็ต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ และเพื่อให้ผู้สร้างภาพยนตร์ลดความเสี่ยงในการลงทุน พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงได้กำหนดให้ผู้สร้างภาพยนตร์มีสิทธิขอให้คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับภาพยนตร์ก่อนจะดำเนินการสร้างได้ (มาตรา ๒๐ - มาตรา ๒๔)

(๒) การนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่

กำหนดให้ภาพยนตร์ที่จะนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักรต้องผ่านการตรวจพิจารณาและกำหนดประเภทจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์ ยกเว้นภาพยนตร์ดังต่อไปนี้

(ก) ภาพยนตร์ข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

(ข) ภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อคู่เป็นการส่วนตัว

(ค) ภาพยนตร์ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชนหรือหน่วยงานอื่นของรัฐทำขึ้นเพื่อเผยแพร่หรือส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น

(ง) ภาพยนตร์ที่ฉายในเทศกาลภาพยนตร์ระหว่างประเทศเพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามที่คณะกรรมการกำหนด

(จ) ภาพยนตร์ที่ฉายทางโทรทัศน์และผ่านการตรวจพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แล้ว ทั้งนี้ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการตรวจพิจารณาเนื่องจากภาพยนตร์ที่จะนำออกฉายทางโทรทัศน์อยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กรตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่จะนำภาพยนตร์ที่ฉายทางโทรทัศน์ออกฉายทางสื่อประเภทอื่นหรือนำออกให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ภาพยนตร์ดังกล่าวต้องผ่านการตรวจพิจารณาและกำหนดประเภทจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์ (มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘)

(๓) ระบบการตรวจพิจารณาภาพยนตร์

พระราชบัญญัติฉบับนี้เปลี่ยนระบบการตรวจพิจารณาภาพยนตร์จากเดิมที่ใช้ระบบ Censor ซึ่งภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาจะมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้ดูทุกเพศทุกวัย เป็นระบบ rating คือ การตรวจพิจารณาโดยกำหนดประเภทของภาพยนตร์ให้เหมาะสมกับอายุของผู้ดูภาพยนตร์และกำหนดมาตรการป้องกันมิให้มีการฉาย แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ฯ จะกำหนดว่าภาพยนตร์ที่ตรวจพิจารณาจัดอยู่ในภาพยนตร์ประเภทใด คือ

- (๑) ภาพยนตร์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และควรส่งเสริมให้มีการดู
- (๒) ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ดูทั่วไป
- (๓) ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบสามปีขึ้นไป
- (๔) ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป
- (๕) ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไป
- (๖) ภาพยนตร์ที่ห้ามผู้ดูต่ำกว่ายี่สิบปีดู
- (๗) ภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร

โดยกำหนดให้เจ้าของโรงภาพยนตร์แจ้งประเภทของภาพยนตร์ที่จะนำออกฉายในแต่ละเรื่องไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ชัดเจนในบริเวณโรงภาพยนตร์และห้ามมิให้ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดเข้าไปในโรงภาพยนตร์ในระหว่างที่ทำการฉายภาพยนตร์ประเภทนั้น ๆ และกำหนดห้ามมิให้ร้านให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ ฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ให้แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งกำหนดเวลาในการนำภาพยนตร์บางประเภทออกฉายทางโทรทัศน์ โดยให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติเป็นผู้พิจารณากำหนด (มาตรา ๒๖ มาตรา ๔๔)

(๔) การส่งออกภาพยนตร์

กำหนดให้การส่งออกภาพยนตร์ไปนอกราชอาณาจักรต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ยกเว้นภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและภาพยนตร์ต่างประเทศที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและภาพยนตร์ต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้สร้างในราชอาณาจักรเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการตรวจพิจารณาและดึงดูดผู้สร้างภาพยนตร์ต่างประเทศให้มาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทย และเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยจึงกำหนดให้การส่งออกภาพยนตร์ไปต่างประเทศไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการอนุญาตให้ส่งออกภาพยนตร์ (มาตรา ๓๕)

(๕) การประกอบกิจการโรงภาพยนตร์

ตามระบบกฎหมายปัจจุบันการประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ผู้ประกอบการไม่ต้องขออนุญาตในการประกอบกิจการฉายภาพยนตร์ แต่ต้องมีใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารซึ่งใบอนุญาตดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมดูแลในเรื่องความมั่นคงปลอดภัยของตัวอาคาร แต่เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เปลี่ยนหลักการตรวจพิจารณาภาพยนตร์เป็นระบบ rating จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดให้การประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ซึ่งหมายถึงสถานที่ฉายภาพยนตร์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ทั้งนี้ เพื่อควบคุมการฉายภาพยนตร์ของโรงภาพยนตร์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของภาพยนตร์ในแต่ละประเภทที่กฎหมายกำหนดไว้ (มาตรา ๓๗)

(๖) การประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์

กำหนดให้ผู้ประกอบการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ ต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ซึ่งเป็นไปตามหลักการเดิมที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๐ อย่างไรก็ตาม ได้ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อนในการขอใบอนุญาตจากเดิมที่เคยกำหนดให้ต้องมีใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ และใบอนุญาตให้ฉายภาพยนตร์ ให้เป็นให้มีใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์เพียงฉบับเดียว เนื่องจากการฉายภาพยนตร์

ในสถานที่ดังกล่าวถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ (มาตรา ๓๘)

(๗) อายุใบอนุญาต

ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดอายุใบอนุญาตในการประกอบกิจการทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นโรงภาพยนตร์ ร้านให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ ร้านวิดีโอ รวมทั้งร้านให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดีโอไว้ห้าปี ทั้งนี้ เพื่อลดภาระให้แก่ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการดำเนินการยื่นคำขออนุญาตและการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาต รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมให้ต่ำลง เพื่อจูงใจผู้ประกอบการเข้ามาอยู่ในระบบให้มากขึ้น (มาตรา ๔๐)

๓.๕ การส่งเสริมและพัฒนาภาพยนตร์

(๑) การกำหนดสัดส่วนของภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศที่จะนำออกฉาย ในโรงภาพยนตร์

โดยที่ปัจจุบันอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยไม่สามารถแข่งขันกับภาพยนตร์ของต่างประเทศได้ ทั้งในด้านของเงินทุนและเทคนิคการถ่ายทำ ดังนั้น เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติและวัฒนธรรมไทย ตลอดจนส่งเสริมให้ภาพยนตร์ไทยสามารถแข่งขันกับภาพยนตร์ต่างประเทศได้ จึงกำหนดให้คณะกรรมการ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติสามารถกำหนดสัดส่วนของภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศ ที่จะนำออกฉายในโรงภาพยนตร์ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและปริมาณการสร้างภาพยนตร์ไทยในแต่ละช่วง

(๒) การจัดตั้งหน่วยงานสำหรับส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์ได้กำหนดให้กระทรวง วัฒนธรรมมีหน่วยงานรับผิดชอบในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์ตามนโยบายแผนยุทธศาสตร์ และมาตรการที่คณะกรรมการเสนอหรือกำหนดตามกฎหมายฉบับนี้ (มาตรา ๙)

๓.๖ การประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์

หลักเกณฑ์ในการควบคุมการประกอบกิจการวีดิทัศน์ให้สอดคล้องกับลักษณะและ วัตถุประสงค์ในการควบคุม คือ

(๑) การสร้างวีดิทัศน์

ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้ต้องขออนุญาตในการสร้าง รวมทั้งไม่ได้กำหนด หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสร้างไว้ เนื่องจากการสร้างวีดิทัศน์มีผลกระทบน้อยกว่าการสร้างภาพยนตร์

(๒) ระบบการตรวจพิจารณา

โดยที่ลักษณะการใช้หรือดูวีดิทัศน์แตกต่างจากการดูภาพยนตร์ หากใช้ระบบการตรวจ พิจารณาโดยใช้ระบบ rating เช่นเดียวกับภาพยนตร์จะมีปัญหาสำหรับประเภทที่ผู้มียุติต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากโดยสภาพข้อเท็จจริงผู้ปกครองมักจะปล่อยให้เด็กเล่นเกมกันเองโดยไม่ได้เข้าไปเล่นด้วยนอกจากนั้น ในร้านวิดีโอเกมที่เปิดอยู่ในปัจจุบันในแต่ละเครื่องมีเกมอยู่หลายประเภท จึงเป็นการยากในการควบคุม ให้ร้านดังกล่าวให้บริการตามประเภทและอายุผู้เข้าไปเล่น ประกอบกับวัตถุประสงค์ในการควบคุมวัสดุดังกล่าว ก็เพื่อป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนหมกมุ่นและใช้เวลาไปกับการเล่นเกม หรือเข้าไปร้องคาราโอเกะ (ปัจจุบันมีเปิด ตามห้างสรรพสินค้าโดยมีลักษณะเป็นห้องเล็ก ๆ เพื่อให้ลูกค้าเข้าไปร้องเพลงโดยจะมีคະแนนให้ด้วย) จึงกำหนดให้การตรวจพิจารณาวีดิทัศน์ใช้ระบบ censor กล่าวคือ วีดิทัศน์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาจะมีเนื้อหา ที่เหมาะสมกับผู้ดูทุกเพศทุกวัยโดยไม่ได้กำหนดประเภทอย่างเช่นการตรวจพิจารณาภาพยนตร์

(๓) ร้านวิดีโอทัศน์ หมายถึงสถานที่ที่จัดให้มีเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกในการฉาย เล่น หรือดูวิดีโอทัศน์ ซึ่งกิจการประเภทนี้ได้แก่ร้านวิดีโอเกม และร้านคาราโอเกะในปัจจุบัน และโดยที่การประกอบกิจการร้านคาราโอเกะในปัจจุบันส่วนใหญ่จะอยู่ภายในสถานบริการซึ่งต้องขออนุญาต และมีการควบคุมการประกอบกิจการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการอยู่แล้วจึงกำหนดยกเว้นให้ร้านวิดีโอทัศน์ที่ตั้งอยู่ในสถานบริการที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการไม่ต้องขอใบอนุญาตตามกฎหมายฉบับนี้เพื่อลดความซ้ำซ้อนของกฎหมาย และโดยที่ผ่านมารัฐบาลมีนโยบายจะควบคุมการเข้าไปรับบริการของเด็ก และเยาวชนในสถานที่ดังกล่าว คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติสามารถเสนอคำแนะนำกำหนดหลักการเกี่ยวกับอาคารหรือสถานที่ตั้ง รวมทั้งกำหนดเวลาในการเข้าใช้บริการของผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีได้ด้วย โดยออกเป็นกฎกระทรวง (มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔)

(๔) ร้านให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดีโอทัศน์ ซึ่งตามกฎหมายปัจจุบันต้องได้รับอนุญาต ในลักษณะที่เป็นสถานที่ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ จึงได้บัญญัติให้การประกอบกิจการร้านให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ในปัจจุบันจะให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายทั้งภาพยนตร์และวีดิทัศน์ จึงได้กำหนดให้ถือว่าผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดีโอทัศน์ด้วย

โดยที่การประกอบกิจการร้านวิดีโอทัศน์และกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ หรือวิดีโอทัศน์อาจจะเป็นสถานที่เดียวกันแต่การประกอบกิจการร้านวิดีโอทัศน์มีการกำหนดหลักเกณฑ์พิเศษ ในเรื่องเวลาการเข้าใช้บริการ จึงได้กำหนดให้สถานที่ดังกล่าวต้องแยกพื้นที่ในการให้บริการออกจากกันด้วย เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย (มาตร ๕๓ มาตรา ๖๐)

๓.๗ การอุทธรณ์

กำหนดให้ผู้ซึ่งได้รับคำสั่งเกี่ยวกับการไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่อใบอนุญาต คำสั่งพักใช้ หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต รวมทั้งคำสั่งให้ชำระค่าปรับทางปกครองของนายทะเบียน หรือคำสั่งไม่อนุญาต ของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการภาพยนตร์ และวีดิทัศน์แห่งชาติได้ (มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗)

๓.๘ บทกำหนดโทษ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้แยกบทกำหนดโทษทางปกครองและโทษทางอาญาออกจากกัน โดยกำหนดให้การกระทำความผิดเล็กน้อยและไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ต้องรู้โทษทางปกครอง ส่วนการกระทำผิดที่รุนแรงและกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชนต้องรับโทษทางอาญา (มาตรา ๖๘ มาตรา ๗๗)

กล่าวโดยสรุปหมายฉบับนี้เปลี่ยนแปลงสาระสำคัญจากเดิมในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๑. คำนิยามภาพยนตร์ให้ครอบคลุมภาพยนตร์รวมทั้งเทปและวัสดุโทรทัศน์
๒. ระบบการตรวจพิจารณาภาพยนตร์โดยกำหนดประเภท
๓. องค์กรผู้พิจารณาภาพยนตร์ในรูปคณะกรรมการ
๔. การประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ต้องขออนุญาต

